

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 fr.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik minden hétfőn

korán reggel

Ünnep és vasárnap után is

Kolozsvár, 1904.

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Negyzsög centiméterenként 8 fillér.

Parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyitltér megállapodás szerint.

Hétfő, június 13.

A tisztviselés elhalasztásáról.

Kolozsvár, június 13.

A szombaton este tartott értekezlet határozata, melyen mintegy harminc városi bizottsági tag volt jelen, már ismeretes a közönség előtt.

Eredménye, hogy mindjárt az első és csaknem egyhangú megállapodás az volt, hogy sürgős indítvány terjesztessék a főispánhoz, illetőleg a tisztviselés közgyűlés elé, mely szerint a tisztviselés egy teljes évre elhalasztassék, míg a nagy részben már készen levő szervezeti szabályrendelet teljesen elkészült.

Okos és bölcs megállapodás ez a jelen volt bizottsági tagok részéről, melyhez bizonyára készen állnak csatlakozni a kommunális özszes tagjai.

Volt már eset rá, hogy nem ily fontos és városunk vitális érdekeit közelről érdeklő okok miatt, hanem csupán személyes differenciák miatt is, elhalasztották nem is egy, de két évre a tisztviselést.

Valjon most, mikor tisztviselői állások egész seregének beállításáról és eltöltéséről van szó, a mikor fizetések rendezéséről is van szó, és a mikor helyes ügybeosztásról és a főfőleges létszám apasztásáról van szó, nem volna-e olyan lényeges ok, mint az, hogy melyik tanácsos választassék meg polgármester helyettesnek, avagy 2-ik és 3-ik tanácsosnak, melyik aljegyzőből legyen tanácsos és fogalmazóból aljegyző? Bizonyára van.

A mint mi tudjuk, az új szervezeti szabályrendelet lényeges módosításokat javasol — most csak a tisztviselőkre vonatkozókat felemlítve — a polgármester és alpolgármester, mint első tanácsos ügykörére és fizetésére vonatkozólag; ugyanígy a többi tanácsosok állása ügykörére és fizetésére nézve is.

Lényeges módosításokat javasol a rendőrség beosztására, ügykörére vonatkozólag, mely szerint egy főkapitányi hivatal mellé két kerületi kapitányi hivatalt akar beállítani, mely kapitányi hivatal vezetőitől és mellőlők rendelt fogalmazóktól jogvétségüket követel.

Ezen helyes és minden tekintetben szükséges reform keresztülvitele után kérjük: Mit fog csinálni a Tekintetes Kommunális a most megválasztandó, részben kiérdemült, részben egészen új kerületi kapitányokkal és kerületi jegyzőkkel? Vagy nyugdíjazza, vagy végkielégíti?

A vízvezeték igazgatóság szintén rendezni fogja, a mint ez már egy szakosztályi gyűlésen tárgyalatott is, és csak az új szabályrendelet életbeléptetéseig vették le napirendről; a két felügyelő csak ideiglenesen van kinevezve, most sem tűzték napirendre megválasztásukat. Itt is igen lényeges szakképzettségi feltételek és fizetés-rendezések forognak szóban. Miért ne lehetne ez is az egészséggel egyszerre megoldani?

A városi vármokot és fogasztási adókat a jövő év január 1-étől kezdőleg a város házilag kell kezelje, ha csak újra deputációkkal nem fogjuk annak elengedését a miniszteről kérni. De ha Lukács lesz továbbra is a pénzügyminiszter, ő bizonyára nem fog halasztást adni. Ez az egész hivatal tehát újra szervezendő, még pedig rövid idő alatt. Mit fog csinálni a kommunális a jelenleg csak ideiglenesen, de talán holnap-holnapután tényleg megválasztandó vármokotól főnökkel? Nyugdíjoztatja-e avagy végkielégíti? Bizonyára ez is fontos financiai kérdés.

Az adóhivatal újjászervezéséről is gondoskodik az új szabályrendelet és pedig a főnöki állást törölni javasolja. Már a holnap választásánál is nagy harc fog kifejlődni a főnöki állás

betöltésére nézve. Ha a régi helyett új egyént fogunk ez állásra megválasztani, ez új tisztviselőt degradálni fogjuk-e tisztí állásra, avagy nyugdíjazni fogjuk-e? Ez is megfontolást érdemel bizonyára.

Azt reméljük, hogy a városgazdai hivatal is átalakuláson fog keresztül menni, mert az értékben nem kicsinyülő külső birtokok szakszerű kihasználása elodázhatatlan érdek a város jövedelmének fokozására nézve. A jelenlegi gazdálkodási rendszert fenntartani megbecsülhetetlen mulasztás lenne a kommunális részéről. Ide szakembert kell beállítani megfelelő javadalmazással, akár mint a gazdaságot igazán értő szaktanácsost, akár mint gazdasztisztet, vagy ha kell jószágigazgatót. A személyesére, a régi helyett esetleg most új városgazdát választani, új terheket róva a városra minden elfogadható indok nélkül.

De nem folytatjuk tovább, habár még igen sok hasonló esetet sorolhatnánk fel, melyek mind igazolják azon helyes állásfoglalást, mely a tisztviselés elhalasztását javasolja.

Még csak egy kis kimutatást kívánunk feltüntetni a tervbe vett fizetés-rendezésről, melylyel a kommunálisnak még azon esetben is rövid idő alatt számolnia kell, ha a választást most megcsejtené, mert hiszen a mint az állami, megyei és más tisztviselőknél kijutott a fizetés pótlékából, nagyon természetesen, sőt méltányos, hogy a város tisztviselői is megkapják a méltányos fizetést, a mely fizetésemelés ellenében aztán a kommunális is megkövetelheti teljes joggal a lelkiismeretes és ügyseretettel való munkásságot.

A tervezet szerint lenne a polgármester fizetése: 8000 korona törzsfizetés, 1120 kor. lakbér és a nyugdíjba be nem számítható 1500 kor. pótlék, tehát összesen: 10.620 korona.

Alpolgármesternek, mint első tanácsosnak 6000 korona törzsfizetés, 840 kor. lakbér és 1000 korona pótlék, összesen: 7840 korona.

Árvaszéki elnöknek (2-ik tanácsos) 6000 korona fizetés, 840 korona lakbér, és 800 korona pótlék, összesen: 7640 korona. A többi tanácsosoknak: 6000 korona törzsfizetés, 840 korona lakbér; ugyanígy összegző lenne a főjegyző, főjegyző, főkapitány és főmérnök fizetése is.

A főorvos, számvéző, főpénztárnok, árvaszéki ülnök, rendőrkapitányok stb. fizetései 4400 kor. törzsfizetés, 700 kor. lakbér, összesen 5100 kor. lenne.

Aljegyzők, adóhivatali főtiszt, pénztárnok, ellenőr stbi 3200 kor. törzsfizetés és 560 kor. lakbér, összesen 3760 korona, és így tovább.

Igen hosszúra nyúlva a további részletezés, csak még azt jegyezzük meg, hogy a tervezett javaslat szerint minden egyes tisztviselőnek, husz évi szolgálati idő után, évi 200 korona és 25 évi szolgálat után további 200 korona korpótlékra lesz igényük.

Városunk és tisztviselőink érdekében is állónak véltük a fentebbieket elmondani és felsorolni csak úgy nagyjában, hogy lássák az illető faktorok, hogy ily hatalmas szervezés életbeléptetésének küszöbén nem volna okoskérni a tisztviselő választás megajtése; de igenis föltétlenül szükséges — mint azt az indítványozók beható tanácskozás után elhatározták — annak egy évre elhalasztása. Meg vagyunk győződve, hogy úgy Béli gróf főispán, mint Szavcsina polgármester és a Tanács is az elhalasztás álláspontjára helyezkednek s a holnap közgyűlésen, a városi bizottsági tagokkal egyetértve fogják elhatározni a tisztviselés elhalasztását és a szervezeti szabályrende-

letnek gyors munkába vételét és életbeléptetését.

Ujlag hangsúlyozzuk, hogy nem személyi, de tisztán városunk érdeke vezetett föntiek elmondására, mert az elhalasztásnak igen nagy fontosságot tulajdonítunk úgy közgazdasági, mint financiai szempontból.

A kolozsvári ügyvédi kamara közgyűlése.

Kolozsvár, június 13.

A kolozsvári ügyvédi kamara tegnap délelőtti az igazságügyi palota esküdtzéki termében tartotta meg rendkívüli közgyűlést, melynek tárgyat az ügyvédi kar 15 éves munkálkodásának gyümölcse, az ügyvédi gyám- és nyugdíj intézetre vonatkozó törvényjavaslat megvitatása képezte.

A közgyűlést — melyen különösen a vidéki ügyvédek sokadalmú nagy számban vettek részt — Dobál Antal kamarai elnök vezette.

A tartalmas elnöki megnyitó után dr. Mihály József kamarai titkár ismertette a fontos kérdés történelmi előzményeit s alapos tanulmányt terjesztett elő a közgyűlésnek az egész javaslatról, annak kedvező intézkedéseiről. A közgyűlés ezután a javaslatot általánosságban egyhangulag elfogadta.

A részletes tárgyalás során nagyobb vitát keltett: az általános tagsági kötelezettség; a nyugdíj-intézet körébe az ügyvédek bevonása; a nyugdíj járulék összegének megállapítása stb. Az eredeti törvényjavaslatot a közgyűlés egy pár módosítással el is fogadta.

Végül dr. Vertán Endre indítványára a közgyűlés utasította a választmányt, hogy tanulmányozza azt a kérdést és felterjesztést intézzen a kormányhoz és a társamarkához, hogy lehet-e ezekből eredő u. n. spicijutalékokat, valamint az ingyen ügyvédi munkát méltányosan megállapítandó eljárást az állam a nyugdíjalapba szolgáltatassa be.

A közgyűlés után Dobál Antal kamarai elnök a közgyűlés tagjait a »Társadalom« majális utcai helyiségébe vendéglátta. Az ebéd — melyen Dobál Antal, a kamarai elnökét névnapja alkalmából is sokan örvendeztek — az ügyvédek a késő délutáni órákig együtt időztek.

Apponyi Jászberényben.

— Távirati tudósítás. —

Vasárnap reggel hét órakor indult Jászberénybe Apponyi kíséretében összes pártbírel, Okolicsányi az Ugron-párt, Kass Ivor báró és Forster Antal a néppárt részéről. Hatvanban küldöttésg várta. Jászberényben örösi néptömeg éljenezte. Apponyi megköszönte a disztes fogadtatást. Hosszu kocsisorban ezután a városba vonultak a diadalkapunál fehér ruhás leánykák álltak sorfalat. Ezután Apponyi elmondotta beszédét, melyet így fejezett be:

„Midőn ekkép a nemzeti termelés főágának, a földművelés érdekében felkaroltát sürgősen, nemzeti életkérdésnek tartom emellett a mostani gazdasági egyoldalúságból való kibontakozást, az ipari és kereskedelmi fejlődést, melynek, hogy immár gyorsabban kell haladni, mutatja a kívándorlásnak és az intelligens proletáriátusnak ijesztő terjedése; ezek a jelenségek azt bizonyítják, hogy szükség a kereselőforrások, hogy azok keretében nem bír elhelyezkedni sem a munkásnép, sem a folyton szaporodó, nagyrészen az állam kulturmunkája által szaporított értelmiség. Magasabb ipari és kereskedelmi fejlettség nélkül nem érhetjük el a valódi gazdasági és kulturális egyenrangúságot a nyugati művelt nemzetekkel, a realis alapon nyugvó erőegyensúlyt Ausztriával, az önmagában befelé fordított nemzeti létnek valódiságát.

Állam és társadalom tekintse tehát elsőrendű feladatának a hazai ipar támogatását és annak a nemzeti kereskedelemnek fejlesztését, mely mezőgazdaságunk és iparunk termékeit értékesíti és egyáltalán áruforgalmunkat az idegen közvetítéstől függetleníti. E tekintetben nagy súlyt fektetek a tengerre vezető két utunk gondozására, hajózási összeköttetéseink biztosítására, pénz- és hitelforgalmunknak az aranyvaluta tényleges életbeléptetésével kapcsolatos reformjára, mint olyan rendszályaokra, amelyek közgazdaságunk minden ágának érdekében állnak. Kétségtelen azonban, hogy az ipari téren fejlődésünk mai stádiumában, csak a vámvédelem eszközével haladhatunk előre, a szükségessé vált szorosabb ütemben.

Nem ismerem országot, ahol ez másképp sikerült volna és nem hiszek abban, hogy a fejlődés általános törvényei mai kedvünkért módosulni fognak. Ezeknek a tényeknek és tapasztalatoknak megfigyelése folytán,

eddig álláspontom megváltoztatásával, a vámtörletti különváltat közgazdasági haladásunk föltételei közé számítom, politikai céljaim közé fölveszem; de kíváncsnak tartok több évi átmeneti időt és átmeneti rendszabályokat, melyek mezőgazdaságunkat megrázkódtatásoktól megóvják és a melyeket — mivel az osztrák ipar is ilyenekre reászorult — előrelátó politikával nem lesz nehéz biztosítani, mindenestre könnyebb, mint a vámszövetségnek parlamentáris uton való megkötését.

Lesz még bőven alkalmam erről a nagy horderejű tárgyról részletesen nyilatkozni ma, egy általános beszámoló keretében még a főszempontok kellő kidomborítása sem volna lehetséges és így, bár érzem, hogy e kijelentések rövidsége nem áll arányban tartalmuk fontosságával, ma ezekkel kell beérnem. Ugyis elég sokáig élttem vissza türelmükkel. Csak megemlítem tehát, hogy a pénzügyi politikában is a közgazdasági és szociálpolitikai tekintetek figyelembevételét követelem, sőt azok egyenrangúságát a fiskális szempontokkal, mely utóbbiakat inkább az inproduktív, jelesül a katonai kiadások túllengésével szemben kívánom érvényesíteni, visszatartva a véderő extensív fejlesztését és csak a harccképesség minőségi következményeinek lévén kész eleget tenni. És ezek után sietek a befejezéshez.

Olyan politikát tartam föl önök előtt, t. választóim, melyet követni valószínűleg hálátlan dolog, de amelyért a hálátlansággal is érdemes megküzdeni.

Az a Magyarország, mely az itt kifejtett elvek szerint épül ki, összes intézményeiben, kormányzataiban szellemében, társadalmi irányzataiban, az a Magyarország tehát, amely állami szuverainitásának minden kellékét érvényesíti, a nemzet minden jogát, önértéke minden követelményét megvédi, amely állami szervezetében és annak működésében kifogástalanul tiszta, igazságos, erőteljes és szabadalvú, a mely polgárainak összes életnyilvánulásait helyesen irányítja és minden jogos érdekét támogatja: ez a Magyarország, meggyőződésem szerint, birni fog azzal a presztízs-el és vonzó erővel, amely erkölcsileg meghódítja a nem magyarajku polgártársainkat is. Hisz nem célunk őket faji egyenlőségükben megáldani: csupán a magyar nemzeti egészhez való tartozás érzését, a magyar hazafiságot akarjuk bennök megszilárdítani és a magyar állami nyelv ismeretét, saját érdekében, köztük terjesztetni.

Ezeket a célokat egyenesen is szolgálunk kell, az összes állami szervek megfelelő tevékenységével, a kultur- és gazdasági politika összes eszközeivel, ellensúlyozva a veszélyes törekvéseket, lesújtva azokat a bűnös üzemeket, a melyeket a törvény karja utólrhet. De a helyes nemzetiségi politikának főerősségét mégis a minden téren érvényesített önértékes, becsületes magyar nemzeti politikában látom. Lehessen mindenki büszke arra, hogy a magyar honpolgár érezhesse magát jól ebben a hazában: ez az az út, a melyen haladva, biztosan győzünk.

Midőn a régi »nemzeti párt« ezt a nevet fölvetve, azzal jellemeztem politikánknak, mint nemzeti politikának alapfölgását, hogy a nemzeti gondolatot egyetlen intézményünkben sem engedjük kizártni. Ezzel a kijelentéssel az igazság útjára léptem, de az egész igazságot még nem ismertem föl; ez az egész igazság így hangzik: a nemzet nem nélkülözheti a nemzeti élet teljességének egyetlen lényeges szervét sem, ha nemzet akar maradni. Csakis ebben a formulázásban tűnik föl az igazság annak, ami, t. i. nem valamely kíváncs, de esetleg mellőzhető politikai célnak, hanem organikus törvénynek, a nemzeti élet természetén alapuló törvénynek, melyet nem is lehet megakadályozni abban, hogy valamikép működök: rombolva, ha útját állják, építve, ha a benne megnyilvánuló erőt helyesen vezetik.

Midőn ezeket az igazságokat most ily világosan látom, nem lehet a közéletben más hivatásom, mint azokat szolgálni, a gyakorlati érvényesítés terén, ha az idők teljességét megremem, az előkészítés munkájában, ha — a mi bizony valószínűbb — földi pályám előbb ér véget; — párttal, ha akad párt, a mely nyitott szemekkel támogatni hajlandó ezen rögös uton, egyedül, — ha a végén is magamra maradnék, de oly teljes harmoniában önmagammal, minőnek érzése közpályám egyetlen stádiumában sem hatotta át lelkemet. És önök is, t. választóim fontolják meg, éretten vajjon régi elvárataim melyik csoportjához akarnak csatlakozni: ahhoz-e, a melyet ma már nem látnak körülöttem, vagy ahhoz, a mely ide kísérni szives volt.

En semmivel sem fogok elhatároztákra befolyást gyakorolni, csak nézeteim előadásával és helyzetem nehézségeinek leplezetlen föltárással; én semmit sem kérek önöktől, csak azt, hogy egyedül meggyőződéstök és hazafiai kötelességérzetük sugallatát kövessék. Sem az egyik, sem a másik esetben nem fog csökkenni hálám azért a bizalomért és ragaszkodásért, amelylyel engem egy negyedszázadon át, a legsúlyo-

sabb megpróbáltatások közt megisteltelte Midőn Isten áldását kívánom öndöknék, az egész magyar népre gondolok, melynek becsületes lelke sehol oly hamisítatlannal meg nem nyilvánul, mint itt és kérem a gondviselést, hogy ezt a népleket irányítsa oda, ahol reá ádv vár, azon vezérek felő, legyenek azok bárkik, akik megmutatják nekik a biztos fennmaradás, az erőteljes haladás, a dicsőség és boldogság útját.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 13.

— (Személyi hír.) Dr. Vertán Endre Torda város képviselője, a Kossuth-párt rokonszenves tagja tegnap városunkban időzött, a hol az ügyvédi kamara közgyűlésén vett részt.

— (Az Erdélyi Irodalmi Társaság közgyűlése.) Tegnap délelőtti 11 órakor tartotta az Erdélyi Irodalmi Társaság a vasuti státrák miatt elmaradt évi közgyűlést a városháza gyűléstermében. A gyűlést Szamosi János alelnök nyitotta meg, fájdalommal megemlékezve a magyar nemzet nagy költőjének, Jókai Mórnak haláláról. Alelnök jelenti, hogy a társasághoz Bucsy Emil 50 koronát küldött a nemrég elhunyt Szász Gerő emlékeztetére. Ezután Csengeri János dr. olvasta fel titkári jelentését, mely szerint a múlt évben 6 felolvasó ülés tartatott. Hálásan emlékeztek meg a felségnek Rákóczi hama hazaszállítására vonatkozó rendeletéről, melylyel a nemzet régi hajtásának két eleget az urakodó. Jelenti, hogy Széchy Károly tagtárs már közbeocsátotta Debreczeni Márton összes műveinek összegyűjtött kiadását. Fájdalommal adja a gyűlés tudtára a társaság jeles tagjának Szász Gerőnek majlis esélyén bekövetkezett elhunytát. Majd Cs. Papp József ült a felolvasó asztalhoz, hogy megtartsa nagybecsű értekezését Petrárcáról, az emberről, a ki mint a Laura-dalok lantosa bámulatra, de mint ember sajnálásra méltó volt. Zajos tészt követte a kiváló tudós kitűnő tollal írt felolvasását. Ezután Versényi György dr. olvasta fel saját fordításában Petrárc »Itália« című költeményét, a kiváló költő születésének 600-adi évfordulója alkalmával s végre Réthy Lajos vendég két gyönyörűen s a néplelek kiváló ismeretével meg írt rajzával gyönyörködött a szép számú hallgatóság. A gyűlés a késő déli órákban ért véget.

— (Egy tanár ünnepeltetése.) A szamos-újvári áll. főgimn. egyik kiváló érdemes tanára, Szongott Kristóf, az »Armenia« magyar-örmény havi folyóirat szerkesztője, 40 évi tanárkodás után nyugalmra vonult. Ez alkalmat megragadva, volt tanítványai és tisztelői e hó 11-én bankettet rendeztek, mely a városi nagytérben tartatott meg. Mintegy százan vettek részt a társasvácsorán, mely mindvégig igen kedélyes hangulatban folyt le. A küldtségleg meghívott ünnepeltet zugó előzenés fogadták, midőn a terembe lépett. Az első pohárköszöntőt Esztegar Gergely főgimn. tanár mondotta és a volt tanítványok nevében éltette az ünnepeltet. Majd az érkezett sürgönyöket olvasta fel. Tódorfi Lukács polgármester a város, Dömötör János főgimn. tanár a tanártestület nevében üdvözölték Szongottot, ki is több ízben mondott beszédjében megköszönte az iránta tanusított tiszteletnek ily fényes megnyilatkozását, éltette az ő egykori igazgatói közti a jelenlevőket: Bárány Lukácsot és dr. Mártonfi Lajost, majd Tódorfi polgármestert és Pál Bogdán tanárt — mint a ki az ünnepélyt rendezte — köszöntötte fel.

Dr. Mártonfi Lajos főgimn. igazgató az ünnepeltnek jelenlevő nejét éltette. Benel Antal, Nagy Lajos, Duba Kristóf, Onts József (Nagyiklódról), Bárány János (Marosvásárhelyről), dr. Gopcsa Jakab szép felköszöntőkben méltatták az ünnepelt érdemeit. Mint értesülünk Szongott ez alkalomból egy nagyobb alapítványt szándékszik tenni a szamosújvári főgimnáziumnál.

— (Missio.) Szamosújvárt a múlt héten P. Pécsy Arnold és P. Midlinsky József Jézus-társasági atyák missiót tartottak. A missio alatt a főtéri örm. kath. templom mindig megtelt ájtatoskodó hívekkel. A befejezés estőrtőknön volt, mikor is délelőtti ünnepélyesen szentelték fel a missio-keresztet, délután pedig a megtartott szentbeszéd után »Te Deum« volt, melyet az ottani örm. kath. plébános vezetett segédlettel.

— (Unitáriusok tornavizsgája.) Szépszámu és intelligens közönség jelenlétében folyt le tegnap az unitárius tornavizsga, mely mint eddig, az idén is, kitűnően sikerült. Az élvezetes műsori a szá-

badgyakorlatok vezették be, hol a tanulók precíz és szabatos mozdulataikról tettek bizonyítást. Ezután a versenyt következtek. Súlydobásból első díjat nyert Szász Domokos VI. o. t. 1025 m. Magasugrásból első díjat nyert Gangl Andor VII. o. t. 167 m. Távolugrásból szintén Gangl A. nyerte az első díjat, 5-50 m. Korlátverseny első lett Vári Domokos VI. o. t. Nyújtóversenyen Lővi Emil VIII. o. t. Súlyemelésnél első lett Hersényi Andor VII. o. t., ki egy 50 kilós súlyt 14-szer emelt fel. Ezután Lassel Gyula tornatanár mutatta be a vívást tanítványaival, kik közül Holländer tűnt ki ügyes és biztos mozdulataival. A jól sikerült ünnepély Lassel Gyula tornatanár megérdemelt eljenzése közepette oszlott szét, vidám hangulatban.

— (Romániai kivándorlók.) Tegnap reggel az 505. számú vonattal 88 romániai kivándorló zsidó utazott keresztül Kolozsvárra, kik közül 25 férfi, 36 nő és 27 gyermek volt.

— (Felfűtése nyugtázása.) A tanárjelölt Segélyező-Egyesülete javára 1094. május 28-án rendezett mulatságon felfűtettek: Heinrich Józsa, Dr. Apáthy István, Dr. Szamosi János 50-50 kor. N. N. 40 kor. Gr. Béli Akos, Klobucár Győző, Dr. Vajda Gyula 30-30 koronát Dr. Fabinyi Rudolf, Dr. Farkas Gyula, Br. Feilitzsch Arthur, Ferencz József, Hegedűs Sándor 20-20 kor. Dr. Hintz György, Pribilka Nándor, Dr. Schilling Lajos, Dr. Széchy Károly, Dr. Vályi Gyula, Zsák István 10-10 kor. N. N. Demeter Dezső, Jellussig Oszkár, Dr. Imre Sándor, Pálfi Márton 2-2 kor. Fogadják a nemes szívű adományozók ez uton is az egyesület hálás köszönetét. A rendezőbizottság.

— (Növendékek szinelőadás.) A kendinai áll. iskola növendékei f. hó 5-én este Szőke Géza áll. tanító vezetése alatt három tanulságos szindarabot adtak elő szegénysorsu gyermekek segélyezésének jótékony céljára. De egyrészt az este tényleg szép számmal megjelent közönség nagy lelki gyönyörűségére és mulattatására is. A nagyobbra közönséges földmives szülők 7-9 éves szereplő gyermekei oly kitűnően s teljesen adták elő szerepeiket, s oly összevágók voltak az előadások hogy egész meglepetést és gyönyörűséget szereztek a jelenlévőknek. Az eredményt, Szőke Géza áll. tanítót illeti az elismerés, ki mind a közönség, mind a szülők előtt ezzel csak gyarapította érdemeit az iskola fejlesztéséről. Az este 32 koronát jövedelmezett a nemes célra.

— (Vizsgálatok sorrendje.) A bányászati áll. polg. fiú és leány, gazdasági ismétlő és közönségi iparos tanonciskola e hó 12-től 29-ig tartja nyilvános és magán vizsgálatait. A vizsgálatok sorrendje a következő: Június 12-én d. e. 9 órakor az összes fiú iskolák vizsgálata hit- és erkölcs tanból; d. u. 3 órakor a leányiskolák vizsgálata hittanból. 17-én (pén-

ken), az elemi leányiskolák vizsgálata az összes tantárgyakból. 18-án (szombaton) d. e. 9 órakor a gazdasági ismétlő fiú- és leányiskola, d. u. 3 órakor az iparostanonciskola vizsgálata összes tárgyból. — 19-én (vasárnap) délután 3 órakor a polgári fiú és felső-leányiskola ének és torna vizsgája, s ugyancsak akkor lesz a polgári iskola tornaversenye. 20-án hétfőn d. e. 8-tól az elemi fiú iskola II. osztályának, az elemi leány iskola II. osztályának, az elemi fiú iskola II-III. párhuzamos osztályának s végül az elemi fiú iskola III. osztályának vizsgálata összes tárgyból. 21-én kedden d. e. 8-tól a felső leányiskola I., II. osztályának s a polgári fiú iskolai tanulók vizsgálata latinnyelvből. 22-én d. e. 8-tól az elemi fiú iskola IV-—V. osztályának és a polgári fiú iskolának vizsgálata. 23-án (csütörtökön) délelőtt 8-tól, a polg. fiú iskola II. és III. osztályának vizsgálata. 24-én (pénteken) d. e. 8-tól a polgári fiú iskola IV. osztályának s mindkét nembeli elemi iskolák I-ső osztályának vizsgálata. 26-án (vasárnap) délelőtt 9 órakor hitfeleletek szerint templomünnepet, délután 3 órakor, az érdemsorozatok felfűtése az osztályokban, délután 4 órakor, az év ünnepélyes bezárása. — 27-én a mindkét nembeli elemi iskolák s 28-án és 29-én, a polgári iskolák I-—VI. osztályainak magánvizsgálata. A vizsgálatokkal egyidejűleg iparos-tanonc munkakiállítás is tartatik, melyekre, egy a vizsgálatokra szívesen látja az érdeklődőket az igazgatóság.

x (Okleveles nevelőnő, ki a német nyelvet is teljesen bírja, uri házhoz, gyermekek mellé ajánlkozik. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal ad. 332 4-1

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, hétfőn, június 13-án:

A hajduk hadnagya.

Operette 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, kedden, június 14-én:

A hajduk hadnagya.

SZÍNHÁZ.

* Hajduk hadnagya. Rajna Feéne és Czobor Károly operettjének a „Hajduk hadnagya”-nak bemutató előadásával nyitnak meg tegnap este a rozoga Nyári Színház ajtai.

Az új operette mindenestre egyike a legsikerültebb alkotásoknak, melyek magyar librettisták és zeneszerzők tolla alól az utóbbi években kikerültek. Már maga a libretto is olyan, melyet a szép muzsika

nélkül is végig lehetne élvezni. Szakít teljesen az utóbbi években mindinkább terjedő angol-amerikai táncoperette-szövegek hagyományával és minden ízében érdekes, jóízű, humoros és mindenekelőtt nemzeti tárgyú cselekvényt igyekszik adni. A darab a tizenhetedik század végén (1686) játszódik a hajdúvilág érdekes keretében Budavár visszafoglalása a töröktől szolgál a cselekvény háttérül.

Boronay Imre, a hajduk hőse hadnagya a cselekmény hőse a lovagkor típusa magyar alakja, a ki hődit háboruban és szép asszonyok közt egyaránt. Ki van adva a szigorú parancs: halálbüntetés terhe alatt nem szabad átlépni a tábor határát. De Boronay egy szép fiatal német grófnő kedvéért, természetesen megszegi a szigorú parancsot. A hadi törvényszék előtt pedig védekezés helyett érzelmes hangon énekel:

„Érzem, tudom, sorsom mi lesz
Azért, mit elkövettem;
Nem tántorít engem ez,
Csöppel sem bennem tettem.
Négy puskacsó, egy lóbanas,
Háló szivből egy dobbanas,
Aztán mindennek vége.
De kikisér a másvilágra,
Letört szerelmem szűz virága;
Egy szép szempár,
Egy kék szempár
Sirtónul bűsége!”

A törvényszék halálra ítéli Boronayt, de a szövegíró ügyesen segít kibonyolítani a csomót az operatiben megengedett „deus ex machina”-k raffinált alkalmazásával. — Szép asszonyok, leányok átlötözése, éneke, tánc csakhamar végét szakítja a haláltól borzalmainak. Boronay megszökik, egyik hőstettet a másik után követi el, míg végre kegyelmet nyer és — magától érthetelen — ott él vezető a szép német grófnő, a kiől ismét az operette hatalmas alakító erejénél fogva természetesen tűzről pattant magyar menyecske válik.

Rajna Ferenc e magában véve sovány cselekményt annyi humorral, jóízű tréfával fűszerezte, helyenként olyan drámai erővel, ügyes szöveggel és kipróbált fogásokkal épít föl, hogy már a kedvesen naiv szöveg szép romantikája egymaga is képes lekötöni a közönség érdeklődését.

Ehhez a megzenésítéshez önként kínálkozó szöveghez írt minden ízében tartalmas és érdekes zenét az új zenészdárra egy tehetséges ifjú tagja, Czobor Károly, a ki most először próbálkozott meg a könnyű muzsa művelésével és mindenesetre nem közönséges sikerrel. Czobor eddig ugyanis inkább a komolyabb zenét kultiválta s néhány évvel ezelőtt a budapesti kir. Operaházban „Karen” című operájával nagy sikert ért el.

A magyaros dallamokban bő zenének egyik legfőbb érdeme az, hogy teljesen alkalmazkodik a szövegnek, nem egy helyen nagy nehézségeket támasztó helyeinek, a mi a szerző zenei tudását fényesen dokumentálja.

Az egészet fiatalos hűv, helyenként

finom melódia, előkelő tónus és mesteri kézre való instrumentáció jellemzik. Kifejező legfeljebb néhány magyar motívum eredetisége ellen volna emelhető, de itt is kiváló ügyességgel segít a szerző magán. A hol saját fantáziája cserben hagyja, ott egészen ismert s a szituációhoz pompásan illő aktuális korundákat illeszt be a partitúrába. S mi oly szívesen hallgatjuk e hangulatos, korhó magyar nótákat, hogy a szerzőnek hajlandók vagyunk megbocsátani a kölcsönkérésért.

Tagadhatatlan, hogy a bemutató előadás, leszámítva a premiére-ek konvencionális ingadozásait, egyike volt a jobbaknak, melyeket a színház e szezonban előadott. Székely Gyula a címszerepben gyönyörűkedetű szép baritonjával és ügyes játékkal egyaránt, művészetével többször nyílt színen is zajos tapsot aratott. Tibor Lóri a menekülő német grófnő szerepében, eltekintve az egyes szertelen tulzások, sikerült alakítást nyújtott. — Hangos derűltséget keltett a sokoldalú Kassai Károly leig zsidójával, bár szereplésében erősen észrevehető volt, hogy Kassai inkább „goj” mint zsidó. Szerencsésebb lett volna a szereposztás, ha „leig zsidó” Megyeri kezébe kerül. Mert ebben a szerepben inkább pótolja a hangot a játék, mint megfordítva... Nagy Imre jóízű hajdukaplár szerepében sok derült pillanatot szerzett halás publikumának. Fess kadét volt Károlyi Leona és ügyes martonyosnő Harkányi Gizella, de az ének művészet dolgában különösen Harkányi még a kezdet nehézségein sincs túl, míg Károlyi Leona játékában sok kívánni valót hagyott hátra. Jól működött a csekély számú ének- és zenekar is, a mi Stephaides karnagy fáradhatatlan munkásságát dicséri. A darab rendezése Kassai érdeme.

Az operett kiállítás, díszletei és jelmezei természetesen messze mögötte maradtak a Magyar Színház elsőrangú látványosságát nyújtó díszes kiállításá mögött, a mi az illúziókeltés szempontjából szintén nem közönséges körülmény. No de a díszletek dolgában várunk, míg az új színház felépül... A nagyszámú közönség a hoszszas vendégszereplések után örömmel üdvözölte a színpadon színészeinket, kiknek tapsból és elismerésből bőven kijutott a tegnap esti előadás alkalmával. (r. a)

Táviratok

Fölmentett vasutasok.

Szekszárd, június 13.

A szekszárdi kir. törvényszék vádatársa f. hó 11-én hozott határozatot Berényi József állomásfőnök és Hayden Kajos vasuti hivatalnok ügyében, a kiket a kir. ügyész hivatali hatalommal való visszaélés és a hivatali kötelesség teljesítésének megtagadása és hűtlen vagyon-

kezeléssel vádolt. A kir. törvényszék a foganatosított bünvádi eljárást a vádlottak ellenében beszüntette, mert az államvasuti tisztviselők törvényeinek és rendeleteinek értelmében nem köztisztviselők. A kir. ügyész a felmentés ellen felfolyamodást jelentett be.

Öngyilkos kereskedő.

Hajdu-Böszörmény, jun. 13.

Tegnap délelben Nagy Lajos 73 éves tekintélyes fűszerkereskedő főbe lőtte magát s azonnal meghalt. Tetőt betegsége miatt követte el.

Nagy tűz.

Ungvár, június 13.

Az Ungvártól 1-2 órányira fekvő Nevisce községben tegnapelőtt éjjel tűz ütött ki, mely 18 lakóházat elhamvasztott a mellékpületekkel együtt. A mellékpületekben több szarvasmarha és sertés pusztult el. Lőrinczy Jenő alispán még az nap a helyszínére ment, hogy meggyőződést szerezzen a kár nagyságáról s a segélyre szorult károsultak részére nyomban 480 koronát utalt ki s segélyért folyamodott a belügyminiszterhez is, ki táviratilag utalt ki 250 koronát.

Szoborleplezés Szegeden.

Szeged, június 13.

Tegnap leplezték le Szegeden a kormány részvételével gróf Tisza Lajos szobrát, nagy ünnepségek keretében.

Felolós szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Lapfőlapdos:

GOMBOS FERENCZ.

Diszkómnnyal kifizetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár nagy raktára és hangszór-üzlete a m. kir. posta- és táv. szállítója **Kolozsvár.**

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom és azokról 5 évig felelek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyemben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színt emallrozásokat saját fűrdőmben és kemenczében állítok elő. Kerékpárköcsönző osztályt **Telefon 412.** tartok fenn!

Kénes árgyűzőket adok bárkinek!

Megnyílt! Egy forintos áruház! Uj üzlet!

Diszmi-, Játék-, Háztartási- és fényüzési árukból
Kolozsvárt,
Kossuth Lajos-utca 3 sz. alatt.
Most már 30 fillértől 1 forintig árak mind kaphatók.
Számos látogatást kérve kiváló tisztelettel
Sakatos József.

Vidéki megrendelések legpontosabban lesznek kiszolgálva.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóliit igazgatóság, hogy a **Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank** zálogosztályánál elzálogosított s **f. évi 1904. márczius hó végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak** az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adni és pedig:

az I. osztályu tárgyak, ugymint: ruha-neműek, háziesszközök, árak stb. árverése lesz folyó évi június hó 7-ikén, kedden.

A II. osztályu tárgyak, ugymint: arany-ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz folyó évi június hó 14-én, kedden.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételár rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1904. május 9-én.

Takarékpénztár és Hitelbank
igazgatósága.

3087 37-*

Eladó telkek

házhelyeknek 400² vagy nagyobb területekben
jutányos árakért eladók.

Értekezhetni lehet: **B. Bak Lajos-nál Malom-utca 28. sz.**

a vasuti gyalogjárón tul, baloldalt, utcásorban, egészen a Nádas-fürdőig, ezen bekerített telek felosztva

2032 41-50

Világhírű
cigaretta hüvely
„Le Gant” a legjobb!
Egyedüli főraktár:
Körösi Akos
fűszer, csemege, bor, ásvány-víz és festék kereskedőnél
KOLOZSVÁRT, Deák Ferencz-utca.

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÖVJUK, IGYUNK
K-IMPÉR
RÉPÁTI
BÁTHORI-FORRAS
EGYENYES
GYÖGY-SÁVANYÓVÍZET
M. kir. Pat. Igazgatósági engedély
1891/1892. sz. szám.

Ping-Pong (asztali tennis) és Croquet-játékok.

TENNIS-felszerelések!
Lawn-Tennis teljes felszerelések 80 k.-tól feljebb.
Lawn-Tennis Raketek a világhírű bostoni Wright and Ditson cégtől „The Star”, „The Hub”, „The Longwood”, „The Park”, „The Champion”, „The Surprise” darabonként 6 koronától 40 koronáig minden súlyban.
Raket prések 1, 2 és 4 rakethez.
Raket tokok vitorlavászonból és vízmentes Gummi szövetből 2 kor. 50 fillértől 8 koronáig.
Raket állványok egyszerű és fényezett kivitelben.
Raket conserváló olaj és lack.

Gummi hüvely és szalag raket nyélre.
Tennis-hálók kender-zsinóból, kátránnyal vízmentesítve, a leggyorsabb és a legjobb kivitelű, ugyancsak feszítő-sodronnyal.
Hálófeszítő oszlopok és feszítő kötelek.
Tennis-pálya bekerítő háló kender-zsinóból, kátránnyal, vagy horgony-sodronnyal □ méterenként.

Tennis labdák:
Championship F. H. Ayers „The Standard” „The Falcon” Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont Labdaszedő hálók, Labdagyújtó kosarak, Pálya jelzők stb.

Tennis cipők Gummi vagy bivalybőr talppal, ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek: 2613 310/360
Plaidok légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Fényképező készülékek!
Állványos, kézi és zseb fényképező gépek!
Nagyító készülékek Lencsek (objectivék) és pillanat-zárak!
Minden méretű:
Fényérzékeny üveglemezek:
Lumier Ideal Germania Ringler Agfa Schleisner Hellios E. Schaterra Kodak és Agfa görbültlenc

„AGFA” kifejező, rögzítő és színező vegyszerek, oldatok.
Fényérz. másoló-papírok:
Dr. Kurz matt és fényes Celloidin papírok.
Dr. Leiner-féle fényes és matt Celloidin papírok és felvágva!
Celloidin- és Brom-ezüst levezető lapok.
Velox, Lenta, NPG, Germania, Electro, Brom-ezüst papírok.

Schuster Emil
Norinbergi, Diszmi, játékaru, sport, vadászati- és fényképezési kellékek áruháza
Kolozsvárt, Mátyás király-téren, gr. Rhédey-palota, a New-York szállodával szemben.

Fényképezési lámpák, másoló keretek, üveg és porcellán fürösztő tálak, Cartonok, Passepartoutok és albumok stb.
Ugyezintén a fényképezéshez szükséges — itt fel nem sorolható — kellékek dus választékban találhatók.

Valódi angol- és francia illatszerek!
Állandó nagy raktár Grammophonokban és gramophon-lemezekben

Függő hintaágak.
Kerti tükörök.

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak báletva és báletlenül, betéttel vagy a nélkül.